

SAMOUPRAVLJANJE IN SAMOPOMOČ OBČANOV - PORABNIKOV NA TERENU NJIHOVEGA BIVANJA

KAKŠNE KRAJEVNE SKUPNOSTI ŽELE OBČANI

Naš družbeno politični sistem (izoblikovan v načelih in določilih ustave, kakor tudi v sklepih kongresov in plenarov ZK in SZDL) gre zlasti po IV. plenumu CK ZKJ še hitreje v smeri nadaljnje demokratizacije in deatizacije družbenih odnosov v komuni, za še hitrejšo razvijanje samoupravljanja občanov - proizvajalcev in porabnikov (torej tam, kjer delajo in tam, kjer prebivajo)

Danes postavljamo v ospredje vedno bolj človeka, zlasti pa njegove pravice do samoupravljanja. Občan naj tam, kjer dela, to v svoji ekonomski enoti in delovni skupnosti, vedno bolj odloča ne samo o problemih in programu proizvodnje, temveč tudi o doslednejši delitvi dohodka po delu.

Kaj pa občan - porabnik? Ali ima tudi ta kakšne samoupravne pravice tam, kjer prebiva, to je v krajevnih skupnostih? Ali ima občan - porabnik pravico in dolžnost, da odloča o čim bolj racionalni in učinkoviti porabi sredstev družbenega standarda? Kje in kako naj uveljavlja te svoje samoupravne dolžnosti in pravice?

Po IV. plenumu CK ZKJ je bilo na območju naše občine nešteto posvetovanj z različnimi delovnimi skupnostmi in njihovimi družbeno-političnimi organizacijami za odpravo raznih slabosti v metodah in vsebini delavskega samoupravljanja.

Nič manj pomembno ni razvijanje, poglobljanje in utrjevanje ustreznih oblik, načinov in programov dela krajevnih skupnosti. Prav o metodah in vsebini samoupravljanja občanov-porabnikov na terenu, kjer prebivajo, moramo sedaj pred krajevnimi delovnimi konferencami SZDL razviti najširše javne razprave, da bomo tako izmenjali dosežke izkušnje in izkristalizirali napredna stališča o nadaljnjem utrjevanju samoupravljanja občanov-porabnikov v krajevnih skupnostih.

KAKŠEN JE ODNOS OBČANOV DO KRAJEVNIH SKUPNOSTI?

Odnos občanov do organov krajevnih skupnosti je zelo različen. Ponekod so prebivalci

V ČEM SE ŠE POJAVLJAJO RAZLIKE MED POSAMEZNIH KRAJEVNIH SKUPNOSTMI?

Proces samoupravljanja in samopomoči občanov-porabnikov v okviru posameznih krajevnih skupnosti ni povsod enak.

Na izvenmestnem območju naše občine sta dejavnost organov krajevnih skupnosti in samoupravna aktivnost občanov mnogo bolj razgibani in plodni kot v krajevnih skupnostih na mestnem območju naše občine. Kje so vzroki?

Na mestnem območju naše občine so razni komunalni problemi že urejeni, aktivnost komunalnih podjetij in zavodov je mnogo večja in s tem

zelo budni in aktivno ter z interesom sodelujejo z organi krajevnih samouprave, ponekod pa so občani (tam, kjer prebivajo) precej brezbrizni in pasivni do skupnih problemov. Odkod te razlike?

Zaprto, pasivnost in nezainteresiranost občanov opažamo predvsem na območjih tistih krajevnih skupnosti, kjer so zaradi neupoštevanja občanov in njihovega sodelovanja ostali družbeni odnosi precej nerazviti, oziroma kjer subjektivne sile niso dovolj osveščene in aktivne v smislu uveljavljanja svojih pravic samoodločanja.

Polno podporo občanov-porabnikov imajo pri svojem delu organi krajevnih skupnosti tam, kjer so občani dovolj informirani o bistvu, pomenu in vlogi krajevnih skupnosti, torej tam, kjer so občani v svoji doseganji praksi aktivnega sodelovanja in odločanja pokazali, da se v celoti zavedajo svoje ustavne pravice samopravnega razpravljanja in odločanja o vseh skupnih problemih.

družbeni standard mnogo bolj urejen, kot pa je to na izvenmestnem območju. Pred občani je manj perečih komunalnih in drugih problemov družbenega standarda. Mestne krajevnih skupnosti več ali manj niso znale razširiti in razviti programa svojega dela na tistih področjih, ki so za mestne prebivalce še vedno pereča in nerešena. Prav v tem je eden izmed bistvenih vzrokov manjše delovne razgibanosti, samoupravne širine in aktivnosti prebivalstva na območju mestnih krajevnih skupnosti.

- Poglavitne težave, s katerimi se bori delavska univerza?

Zastoj pri izobraževanju se posebno občuti po gospodarski reformi, saj so se podjetja znašla v težjih finančnih razmerah. Izobraževanje je zanje kot „žrtev“, saj ne vidijo v njem enega izmed glavnih činiteljev za uspešnost svojega gospodarjenja. Ob miselnosti, da za določena delovna mesta ni potrebna niti končana osemletna šola in ob vseh teh problemih, se porajajo tudi za nas velike težave, čeprav povsod poudarjajo vse večjo pomembnost izobraževanja za vse zaposlene.

Ivan VIRNIK

KRAJEVNE SKUPNOSTI: DA ALI NE?

Nekateri postavljajo vprašanje, ali so organi krajevnih skupnosti na mestnem območju sploh potrebni? Ali niso prizadevanja za ploden razcvet aktivnosti krajevnih samouprav na mestnem območju nesmiselna?

Razumljivo je, da se pri vseh krajevnih skupnostih pojavljajo določeni objektivni in subjektivni problemi in težave. Z njimi moramo računati tudi v prihodnje.

Bistveno pri vsem tem je, da raznih razvojnih, začetnih težav in problemov v delu krajevnih skupnosti ne posplošujemo in jih ne izkoriščamo kot nekakšne dokaze proti razvijanju in pospeševanju krajevnih samouprav in samopomoči občanov-porabnikov.

VSEBINA DELA KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Ko govorimo o problemih in dejavnostih organov krajevnih skupnosti, ne smemo posploševati in izenačevati vseh krajevnih skupnosti na območju naše občine. Upoštevati moramo bistvene razlike, ki s svojimi značilnostmi močno vplivajo na vsebino dela in zainteresiranost občanov za aktivno reševanje skupnih problemov.

Na podeželju stopajo v ospredje mnogo bolj razni še neurejeni komunalni problemi kot n. pr. elektrifikacija, ureditev vodovoda, kanalizacija, ceste, vzdrževanje pokopališč itd.

Na mestnem območju naše občine so ti in podobni problemi pretežno urejeni, oziroma zanje mnogo bolj aktivno in uspešno skrbje razna komunalna podjetja in zavodi, kakor pa neposredno prebivalci. To pa nikakor ne pomeni, da na mestnem območju niso potrebni aktivnost, zainteresiranost, samoupravljanje in samopomoč prebivalcev pri raznih drugih perečih in še neurejenih skupnih problemih, ki jih več ali manj živo čutijo vsi tam živeči občani.

Prav zaradi te razlike v stopnji komunalne urejenosti in družbenega standarda na mestnem in izvenmestnem območju naše občine so skupni problemi prebivalcev teh območij zelo različni. V tem pa so tudi vzroki in pogoji, ki narokujejo različno programsko vsebino dela samoupravnih krajevnih organov na mestnem in izvenmestnem območju naše občine.

Na izvenmestnem območju naše občine, ki je v smislu družbenega standarda več ali manj nerazvito, bodo organi krajevnih skupnosti kot samoupravni činitelji občanov-porabnikov skrbeli za širok raz-

voj. Programirali bodo zlasti razne komunalne ureditve in ustanavljanje manjkajočih in nujno potrebnih (deficitarnih) obratov in služb.

Na mestnem območju so krajevnih samouprave skupnosti občanov-porabnikov in njihovih družin. Tudi ti se prav tako živo zanimajo za učinkovito reševanje njihovih problemov družbenega standarda, kot so n. pr. pomoč družini, razvoj mladinskih in socialnih

ustanov, igrišč, rekreacijskih in družbenih centrov, mreže raznih storitvenih dejavnosti itd. Zlasti pa naj bo težišče dela organov krajevnih skupnosti na mestnem predelu na res racionalnem poslovanju že obstoječih dejavnosti družbenega standarda. Prebivalci naj zlasti razvijejo samoupravne akcije za boljše kvaliteto raznih uslug, za pravilnejše odnose do občanov-porabnikov itd.

RACIONALNEJŠE IN UČINKOVITEJŠE IZKORIŠČANJE SREDSTEV DRUŽBENEGA STANDARDA

Temeljna skrb občanov-porabnikov in njihovih družin, združenih v krajevnih skupnostih, naj bo na območju naše celotne občine zlasti v tem, da se vsa sredstva, ki obstajajo v naši komuni in so namenjena za dvig družbenega standarda prebivalstva, res čim bolj smotno in učinkovito razdeli in porabijo. V tem smislu bi morali občani-porabniki prav preko zbora občanov in drugih organov svoje krajevnih skupnosti do konca uresničevati svoj samoupravni vpliv.

Samo tako bodo ustvarjeni najugodnejši pogoji za to, da bomo s temi sredstvi komune (povečanimi s krajevnimi samopriskrevki občanov, ob sodelovanju sredstev delovnih organizacij in ob najširši mobilizaciji in aktivizaciji vseh družbenih sil na območju krajevnih skupnosti) res uspešno in učinkovito reševali najnujnejše skupne potrebe obča-

nov-porabnikov in njihovih družin.

Menimo, da je v vsakem primeru nujno, da je občinski družbeni plan za področje družbenega standarda sestavljen ob neposrednem sodelovanju občanov - porabnikov, združenih v krajevnih skupnostih in da v prihodnje še bolj temelji na programih najnujnejših skupnih potreb prebivalstva na območju posameznih krajevnih skupnosti.

Prav tako menimo, da je prav, če občani-porabniki sami odločajo in se dogovarjajo z občinsko skupščino in z zainteresiranimi delovnimi organizacijami o tem, ali bodo občani-porabniki sami razporejali del skupnih sredstev, ki so namenjena reševanju problemov družbenega standarda na območju njihove krajevnih skupnosti, ali pa bodo občani združevali tozadavna sredstva za več krajevnih skupnosti za postopno urejanje večjih potreb. Pavle ŠEGULA

KRAJEVNA SAMOUPRAVNA SKUPNOST

Ker se je IV. plenum CK ZKJ (in za njim tudi vse družbeno politične organizacije) odločno izjavil proti raznim slabostim preživelega sistema ter za hitrejšo in učinkovitejšo poglobljanje in utrjevanje samoupravljanja občanov, bomo morali tudi v krajevnih skupnostih poskrbeti za uspešnejši tozadavni razvoj in za čim večje aktivno sodelovanje in odločanje občanov sami.

To bomo dosegali, če bomo dosledno upoštevali:

● Zbor občanov je krajevena skupščina, na kateri vsi občani neposredno sodelujejo in sodelujejo.

● Svet krajevnih skupnosti (organ posredne demokracije) je predstavniško izvršni organ krajevnih skupnosti.

GLAVNA ORGANA

ZBOR OBČANOV

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI

POMOŽNA ORGANA

PREDSEDSTVO SVETA KS

PREDSEDNIK SVETA KS

● Predsedstvo sveta krajevnih skupnosti je pomožni organ in vodi le tekoče posle.

● Predsednik sveta krajevnih skupnosti je predsedujoči član sveta KS.

● Komisije sveta krajevnih skupnosti so le metoda dela krajevnih skupnosti.

● Tajništvo sveta krajevnih skupnosti je le administracija sveta KS.

● Tajnik sveta krajevnih skupnosti je sicer član sveta krajevnih skupnosti, toda brez volivne in glasovalne pravice.